

Ersan Erçelik

Şiirin Caz Sesi: Halim Yazıcı

Sakinliğini ve çocuksu bilgeliğini hiç kaybetmeyen, samimi bir şiiri var Halim Yazıcı'nın. İlerleyen ve gelişen şiir çizgisi boyunca, çoğu şiirine ruh veren öz, duyarlılıktır.

Benzerini ancak Dağlarca gibi hakiki şairlerde görebileceğimiz bu kendiliğindenlik, diğer akımların, yönelimlerin peşinden gitmek yerine kendi çizgisini oluşturup bunu her kitapta daha da ileri taşıması Yazıcı şiirinin temel özelliğidir. Bunu son kitabı “Küçük Taşlar İklimi”*nde de görmekteyiz.

Şairin kullandığı temalar, söz dizimleri, sezgisi güçlü imgeleri, onu hem bireysel hem de toplumsal şiirlerle buluşturur. Sözcüklerin silüetleriyle değil, anlamların zengin çağrışımlarıyla, farkındalığın zengin görüşüyle yazılan bir şiirdir bu. Kitabın başında da Borges'den alıntılandığı gibi: “Yaşamın temel gerçeği kelimelerin varlığı ve o kelimelerden şiir yaratma olasılığıdır.”

Yazıcı şiirinin asıl yeniliği de buradadır, çünkü şiirin özünü kendi tarihinde, bireyselliğinin yatağına dönüştürür. Şiirin geleceği, kendi kaynağına dönmesinde yatar ve şairinden de kendisine dönüp büyük farkındalıkla anlama dönüştürdüklerini şiir sanatına çevirmesini bekler.

Şimdiki kimi şairlerin dirsek temaslarıyla, manifestolarla yeniyi aramaları karşısında, Yazıcı'nın şiirlerindeki yaratıcılığın önemi, yeniyi kendi duyumsadıklarında, bunları özgünleştirme çabasına hiç girmeden özgün ve özgür kılmasındadır.

Günlük çıkışlara, siyasete, dolaşımlara prim vermek yerine “büyük saat”i dinleyen, doğanın, tüm canlıların, nesnelere de buluştuğu dünyada varoluşun esintisini takip eden bir şiirdir bu. Büyüklerin hırpalayıcı dünyası, Yazıcı'nın şiirlerinde hayallerine dokunan bir çocuğun gözleridir.

“Masal Ellerim”, “Balık Ölümleri”, “Anne Su Dedi Bana Bunlara” gibi şiirlerde bu çocuksu bilgelik, onun dünyaya hem sarsıcı hem de hassasiyetle yüklü bir pencere açmasına, önümüze renkli imgelerle yüklü fotoğraflar koymasına sebep olur.

Kendi kendini kopyalayan ya da kendi şiirinin altını çizip kalınlaştıran bir şiiri de yoktur Yazıcı'nın; bunun yerine büyük çoğunluğu iki üç dizeler şeklinde oluşan içtenliğini, düşlerini, derin kavrayışını incelikle şiir kılar. Günlük hayatımızda farkında bile olmadığımız incelikler, “Küçük Taşlar İklimi”nin dünyasını oluşturur.

Şiirler boyunca “aynı yanlı taş aynı yanlı denize” atılır, “geceler kaçtığı için korkan tavşan rengine”dir, “şiirin arkasından adamla kadına” bakan kediler, “kumral plak”lar, “sığırtmaçları kovalayan kartal” birbirini izler ve “seslerini çakıl taşlarının / ve kokusunu dağ çiçeklerinin” peşinde sürükleyen şair, kendisinin de dediği gibi bazen “sakin sulardan derinliklerden”, bazen “çocukluğundan bilmediklerinden” çıkartır şiirini.

Zaten yaratım da bilinmeyen topraklarından bilinen dile bu sihri taşımaktır. Çoğu zaman çocuk gözlerle, çocukluğun o geniş hayal gücü ve bilgeliğiyle... “Gitmeden sana bıraktığım /

kuşların sesini sakla kalbinde” diyen, kendine de “bu yüzden tek dize / şiir halinde / yanmalıyım” öğüdünü veren bir kavrayıştır bu.

Yazıcı şiirlerinde zaman zaman bütünsel olanı bilinçli olarak kırıp alttaki ikiliğe taşır, zaman zamansa dizelerinin örgü yapısını su gibi yumuşak bırakır; dizeler arası bağ sımsıkı olmak yerine seyrek, çok söylemektense derin susan bir yapıya taşır onu.

Yazıcı’nın şiirine komşu olanlar: Kediler, balıklar, deniz, vapurlar, çocuklar, plaklar, şarkılar, ölüm... ağırlıklı olarak. Octavio Paz’ın dediği gibi: “Şiir üzerimizdeki örtüyü kaldırıp bize ne olduğunu gösterir ve bizi gerçekte olduğumuz şey olmaya çağırır.” Özcesi şiir bizi biz kılar, bizi bize geri verir. Bunun farkında olduğu için “Kimsecikler” şiirini okur ve siz de farkına varırsınız:

“kimsecikler farkında değildi / kırlangıç mevsimiydiniz // gökyüzünün derelerinin / çocukların diliydiniz // kucağınızda kasımpatılar / uçurumların düşleriydiniz // yıldırımlarla gittiniz ah! / kalbimizde çarpan // kimsecikler farkında değildi / bir tek saka kuşu // dalında tüneyen / şiirin vapurların.”

Her şiir bir fotoğraf gibidir, gerçeğin sınırlı bir kısmını taşır, geri kalanları o büyük sezgiyle, çağrışımlarla, önünüze yeni fotoğraflar koyarak sezdirir, böylece okuyucu her okuyuşta yeniden tamamlar. Atıf Behramoğlu’nun, Halim Yazıcı şiiri için “70’li yıllara özgü bir romantizmin ağır bastığı şiirler” değerlendirmesi, bu fotoğraflardan sadece biridir.

Sanatçının yolculuğunun, temel arayışının konusu “yitik ben”, “çocukluk” ise Halim Yazıcı her şiirde o beni, “biz” de kılarak yolculuğuna devam eder. Şiir biraz da gözleri büyümüş çocuk değil midir? “Çocukluğum” şiirinde dediği gibi: “ne olduysa yeniden büyüdük / kimseler görmeden vurduğumuz yerden.”

Çocukluğunuzun bittiğini nereden anlarsınız peki? Çünkü soru sormayı bırakmışsınızdır ve başkalarına nereye gittiğinizi söylemeyi de... Çocuklar bize sabırsızlığımızı öğretir dursunlar, şair çocuktur biraz da, hangi yaşta olursa olsun. Çocukluğu taşımayan şiir, şiiri taşımayan çocuk olamaz, ancak böylece o masumiyetini geri kazanabilir, farkındalığını ancak bu şekilde derinleştirmeye devam edebilir.

Peki ya sesi? “Küçük Taşlar İklimi” boyunca Yazıcı’nın şiiri sesini yükseltmek şöyle dursun, hüznlerini, can yakan ölümleri bile şiir yatağında yıkayan, onlara fısıldayarak ses veren bir yapıda. Bu yalınlık, sakinlik aldatıcı olmamalı; çünkü haylazlığı, içtenliği, savrukluğu, ıslık çalar hali, kısaca coşkusu yaşamı kucaklamasındandır.

Fado’ları, bolero’ları ama en çok da cazı, cazın o doğaçlama esintisini, meydan okuyuşunu şiirinin kılması cazı yaşamasındandır. Yazıcı şiirinde kımıldanan zengin ritimler, renkli imgeler, bu sesler boyunca ilerler, bunu okudukça biz de duyarız. Doğaçlamaya özgün o iniş çıkışlar ve anlık yaratımlar, anlamlarla atışmalar, şiirinin bir melodi gibi okunmasını da sağlar.

Şair dilini susturur ama artık kalbidir konuşan... En hakiki şiir de böyle dile gelir zaten. Türkçe değil, kalpçe... Çocuk gözleriyle.

*Halim Yazıcı, “Küçük Taşlar İklimi”, Kanguru Yayınları, Ocak 2011